

Sygn. akt VI Ka 306/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: sekr. sąd. Anna Pikulska-Płachta

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Elblągu Krzysztofa Piwowarczyka

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2023 r. w Elblągu sprawy

M. T. (1) s. Z. i K. ur.(...) w m. (...)

oskarżonego o czyn z art. 218 § 3 kk

z powodu apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim

z dnia 27 kwietnia 2023 r. sygn. akt II K 437/22

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. od 1 do 3 i uniewinnia oskarżonego M. T. (1) od czynu z art. 218 §3 kk,

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 306/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim z 27 kwietnia 2023r. w spr. II K 437/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy- pełnomocnik

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1		M. T. (1)	karalność oskarżonego Czyn z art. 218§3 kk	Informacja z KRK	k.674-675
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1	Informacja z KRK	Informacja została sporządzona przez organ do tego uprawniony, nie była kwestionowana przez strony, stąd zasługuje na wiarygodność

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1,2.	Zarzuty z apelacji obrońcy oskarżonego: obraży przepisów postępowania – art. 7 kpk i błędu w ustaleniach faktycznych, jeżeli mogły one mieć wpływ na treść orzeczenia	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>W ocenie sądu odwoławczego zarzuty obraży art. 7 kpk i błędnych ustaleń faktycznych, co do tego, że brak wypłaty należności wynikających z wyroku sądu nastąpił z przyczyn przez oskarżonego zawnionych, należało uwzględnić.</p> <p>Oskarżonemu postawiono zarzut popełnienia czynu z art. 218 §3 kk i zaskarżonym wyrokiem sądu I instancji przypisano mu zachowanie wyczerpujące znamiona tego przestępstwa dot. okresu od 16 lipca 2020r. (gdy uprawomocnił się wyrok SR w O. z 8 lipca 2020r. w spr. (...)) do 10 grudnia 2020r.</p> <p>Z uwagi na takie wskazanie czasu czynu zakwalifikowanego z art. 218§3 kk podstawowe znaczenie</p>		

dla rozpoznania sprawy miało dokonanie oceny za ten właśnie okres kondycji finansowej spółki, której prokurentem był oskarżony oraz faktycznych możliwości zaspokojenia w tym okresie (prawomocnie) potwierdzonych wyrokiem roszczeń pracowniczych co do niewypłaconych świadczeń w postaci wynagrodzenia za pracę czy ekwiwalentu za niewykorzystany urlop. Omówiony zaś w uzasadnieniu sądu I instancji w sposób szczegółowy wcześniejszy okres niepłacenia świadczeń pracowniczych, gdy nie zapadł jeszcze wyrok w sprawie (...) mógł być rozpatrywany jedynie jako wykroczenie z art. 282 kp, przy czym przecież oskarżyciel w skardze rozpoznawanej w niniejszej sprawie nie objął ściganiem tego wcześniejszego okresu, sprzed wydania i uprawomocnienia wyroku. Trzeba zaś zgodzić się ze skarżącym obrońcą oskarżonego, że faktycznie sąd I instancji w szerokim zakresie – co wynika z treści pisemnego uzasadnienia wyroku- ustalał i rozważał okoliczności niepłacenia świadczeń pracowniczych pokrzywdzonym osobom sprzed wydania przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych wyroku, gdy podstawowe znaczenie dla ustalenia winy oskarżonego w popełnieniu zarzucanego mu przestępstwa z art. 218§3 kk miało zbadanie czy spółka, której prokurentem był oskarżony posiadała w okresie zarzucanego czynu, po tym jak zapadł wyrok, środki na realizację roszczeń pracowniczych przesądzonych do zapłaty wyrokiem. Bowiem czyn zabroniony opisany w art. 218 § 3 kk popełnić można jedynie umyślnie przez zaniechanie wykonania wyroku, gdy zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego

z dnia 13 września 2022 r. w spr. IV KK 363/21,LEX nr 3485641, to „Odpowiedzialności z art. 218 § 3 k.k. nie może ponieść sprawca, który z przyczyn obiektywnych i od siebie niezależnych nie miał możliwości i środków na realizację roszczeń pracownika.”

Dla oceny, czy zaistniał czyn z art. 218 § 3 kk niezbędne jest więc zbadanie konkretnych przyczyn zaistniałych po stronie spółki zobowiązanej wyrokiem sądu pracy do wypłaty świadczeń, leżących u podstaw nierealizowania przez oskarżonego (prokurenta spółki wykonującego czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych) tego orzeczenia.

Z wyjaśnień oskarżonego, zeznań pokrzywdzonych czy świadków A. B. (kadrowej) czy H.K. (główniej księgowej) wynikało zaś, że spółka z o.o. (...) zaczęła mieć kłopoty finansowe w roku 2018r., co miało być spowodowane wypowiedzeniem kredytu przez bank, gdy pokrzywdzeni z uwagi na brak wypłat wynagrodzeń odeszli ze spółki w 2018r., a spółka jeszcze w 2019r. starała się realizować zamówienia dla innej spółki (o czym zeznawał R. O.), ale z dniem 31 sierpnia 2019r., gdy sytuacja finansowa spółki już była bardzo zła, rozwiązano umowy o pracę z pozostałymi pracownikami. Powyższe okoliczności wynikały z spójnych w tym zakresie zeznań ww świadków, stąd zachodziły podstawy do uznania w tym zakresie wyjaśnień oskarżonego za wiarygodne. Co prawda sąd I instancji odmiennie ocenił wyjaśnienia oskarżonego dot. jego wypowiedzi, że spółka w 2019r. nie prowadziła działalności i nie uzyskiwała dochodów, ale

ostatecznie wyjaśnienia M. T. w tym zakresie należało uznać za zgodne ze stanem faktycznym dot. okresu od jesieni 2019r., skoro od 1 września 2019r. w spółce nie było już pracowników. Przy czym bezspornym jest, że w czerwcu 2020r. został złożony wniosek o upadłość spółki. Po tym zaś, jak zapadł na ich rzecz wyrok zasądający należności w dniu 08 lipca 2020r. , to oskarżyciele posiłkowi skierowali swoje roszczenia wynikające z tego wyroku w spr. (...) na drogę egzekucji komorniczej, która okazała się bezskuteczna, skoro w dniu 27.10.2020r. postępowanie umorzono (wobec bezskuteczności egzekucji). W postanowieniu z dnia 27.10.2020r. w spr. (...) komornik podał, że tak postąpiono gdyż ustalono wiele zobowiązań spółki-dłużnika na ponad 500.000zł i wynikających z tego szereg zbiegów egzekucji komorniczych, w tym z egzekucją administracyjną prowadzoną przez (...), urząd skarbowy (na ponad kilkaset tysięcy złotych z tytułu zobowiązań publicznoprawnych tj. nieopłaconych składek(...) co wynika z informacji (...) Oddział w P. z 09.04.2021r.- i należności podatkowych) i innych komorników, brak środków na rachunkach bankowych, brak majątku ruchomego, którego ewentualna sprzedaż mogłaby pozwolić na zaspokojenie wielu wierzycieli Wynika zaś z tego, iż spółka, w okresie czynu wskazanego w a/o była niewypłacalna. Ponadto w dniu 25 listopada 2020r. postanowieniem Sądu Rejonowego w E. sygn. akt (...) tj. w czasie zarzucanego oskarżonemu czynu, w sprawie z wniosku spółki o ogłoszenie upadłości (z czerwca 2020r.,

a więc sprzed czasu czynu), zabezpieczono majątek dłużniczki-spółki poprzez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego, gdy poprzez ustanowienie takiego nadzorcy sąd zabezpiecza majątek dłużnika oraz ma zapewnić wierzycielom możliwość zaspokojenia w ewentualnym postępowaniu upadłościowym (bo nadzorca sądowy ma chronić majątek dłużnika, sprawować kontrolę nad tym majątkiem, zabezpieczyć go a osoby działające za spółkę dłużniczkę muszą uzyskać zgodę nadzorcy na czynności dot. zarządzaniem majątkiem spółki). Należy zaś ocenić, że w realiach omawianej sprawy, to faktycznie wyznaczony w dniu 25 listopada 2020r. nadzorca sądowy nie miał żadnego majątku do zabezpieczenia, skoro z postanowienia z 27.10.2020r. w spr. (...) o umorzeniu egzekucji wynikało, że spółka ma tylko wysokie, niezapłacone zobowiązania, bez majątku czy środków, z których można by je zaspokoić.

Powyższe wskazuje, że w okresie wskazanym w zarzucie spółka- dłużniczka nie dysponowała majątkiem czy środkami, nie zatrudniała też już pracowników, nie prowadziła produkcji, była zaś dłużna wielu innym podmiotom – nie tylko pokrzywdzonym - wysokie kwoty, toczyło się też postępowanie o ogłoszenie upadłości spółki (gdy upadłość taką uznano za zasadną, skoro orzeczeniem sądu ogłoszono ją w lutym 2021r.), a wobec tego brak realizacji przez oskarżonego wypłaty pokrzywdzonym należności wynikających z wyroku w sprawie (...) w okresie przyjętym w zaskarżonym wyroku tj. od 16 lipca 2020r. do 10 grudnia 2020r. nie był wcale wynikiem

niechęci czy złej woli ze strony oskarżonego do zaspokojenia pokrzywdzonych, tylko oskarżony z przyczyn obiektywnych i od siebie w czasie czynu niezależnych, nie miał realnie możliwości i środków na realizację roszczeń byłych pracowników przesądzonych w wyroku sądu, a tym samym nie miał możliwości zachowania się zgodnie z tym orzeczeniem. Dlatego należało podzielić zarzut z apelacji, iż sąd I instancji dopuścił się błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia a polegający na mylnym przyjęciu, że brak wypłaty pokrzywdzonym należności wynikających z wyroku sądu pracy z 08 lipca 2020r, w okresie objętym zarzutem, nastąpił z przyczyn od oskarżonego zawinionych.

Reasumując, to aby móc przyjąć zawinienie sprawcy występku z art. 218§3 kk, należało ustalić, że nie istniała przyczyna, która należycie usprawiedliwiałaby niewypłacenie należnych pracownikom świadczeń w postaci wynagrodzenia za pracę lub ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, po tym jak zapadł wyrok. Przyczyna taka zaś w czasie zarzucanego czynu, od 16 lipca 2020r. do 10 grudnia 2020r., zaistniała. Brak nie tylko dochodów po stronie zakładu pracy, ale wręcz wielkie zadłużenie powodujące niemożność egzekucji kwot wynikających z roszczeń poszczególnych podmiotów, w tym pokrzywdzonych, spowodowało, że sytuacja finansowa (...) sp. z o.o. stała się na tyle trudna, iż nie pozwalała na wypłatę świadczeń, gdy toczyło się już w okresie czynu postępowanie o ogłoszenie upadłości spółki. To zaś pozwala wnioskować, że oskarżony z przyczyn obiektywnych

<p>i od siebie niezależnych nie miał realnych możliwości i środków na realizację roszczeń pracowników wynikających z wyroku w sprawie (...), a w konsekwencji czego nie może ponosić odpowiedzialności z art. 218 § 3 kk. Zaszły więc powody do uniewinnienia go od popełnienia zarzucanego mu czynu.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Z apelacji obrońcy oskarżonego: o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Z przyczyn dla którego zarzuty obraży przepisu postępowania tj. art. 7 kpk i błędu w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wyroku okazały się zasadne; stąd zaszły powody do uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3</p>	<p>Z apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych: obraży art. 46§1 kk poprzez jego niezastosowanie i nie orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody na rzecz oskarżycieli posiłkowych za czyn przypisany oskarżonemu, pomimo złożenia przez oskarżycieli wniosku o naprawienie szkody, a także obraży art. 424 §1i2 kpk w zw. z art. 413§2 kpk poprzez nie orzeczenie w wyroku obowiązku naprawienia szkody i braku wyjaśnienia powodu takiego postąpienia w</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	pisemnym uzasadnieniu wyroku, co uniemożliwia merytoryczną kontrolę rozstrzygnięcia w tym zakresie.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Konsekwencją uwzględnienia apelacji obrońcy stała się potrzeba zmiany wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu z art. 218§3 kk.</p> <p>Przepis art. 46§1 kk stanowi, że tylko w razie skazania, może dojść do orzeczenia przez sąd obowiązku naprawienia szkody. Wobec zaś uniewinnienia oskarżonego upadła podstawowa przesłanka z art. 46§1 kk, pozwalająca na rozważenie zasadności wniosków o naprawienie szkody, w postaci skazania i w zakresie zarzucanych wad wyroku i uzasadnienia wyroku skazującego sądu I instancji.</p>		
Wniosek		
Z apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych: o zmianę wyroku poprzez orzeczenie od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych obowiązku naprawienia szkody.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Z przyczyn dla których brak warunku do rozważenia zastosowania z art. 46§1 kk w postaci skazania osoby oskarżonego.		

Lp.	Zarzut	
4.	Z apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych: rażąco niewspółmiernej, niskiej kary za przypisany oskarżonemu czyn.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Konsekwencją uwzględnienia apelacji obrońcy stała się potrzeba zmiany wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu z art. 218§3 kk. Osobie uniewinnionej nie wymierza się zaś żadnej kary.		
Wniosek		
Z apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych: o zmianę wyroku i orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Z przyczyn dla których, wobec potrzeby zmiany wyroku i uniewinnienia oskarżonego, nie uwzględniono zarzutu dot. kary.		

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
1.	

Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zmieniono cały zaskarżony wyrok i orzeczono odmiennie co do istoty poprzez uniewinnienie oskarżonego.	
Zwiążle o powodach zmiany	
Z powodu uwzględnienia apelacji obrońcy oskarżonego.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiężle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
Pkt. II	Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżonego, stąd zaszyły powody z art. 632 pkt. 2 kpk do obciążenia kosztami procesu Skarbu Państwa.

PODPIS